

Receptarea Simbolului de credință niceean în Biserica siro-orientală

OVIDIU IOAN

The ecumenical councils and their decisions are essential for the ecumenical dialogue and represent a delicate issue of the dialogue between the Eastern Orthodox Churches and the Oriental Orthodox Churches. The Assyrian Apostolic Church of the East – the so-called Nestorian Church – was not represented at the ecumenical council held in Nicaea in 325, since it was not part of the oikumene, that is, the Byzantine Empire, but had its roots in the Persian Empire. The relationships between the Churches of the Byzantine oikumene and the Churches outside this area led to the reception of the Nicene Creed as an expression of the communion inside the Catholic (universal) Church. The research on the manner and shape in which the Nicene Creed was adopted by the East Syrian Church at the council of Seleucia-Ctesiphon in 410 illustrates an emphasis rather on its spirit and meaning than on its letter. Therefore, the Creed adopted by the Persian bishops is the result of a theological dialogue between the Nicene Creed professed in Antioch and the local creed of the East Syrian Christians. The adherence of the Assyrian Apostolic Church of the East to the Nicene faith was not a categorically literal one, but particularly to the spirit and meaning of the Symbolum Nicaenum.

Keywords: *Nicene Creed, Nicaeno-Constantinopolitanum, Assyrian Apostolic Church of the East, Sinod of Seleucia-Ctesiphon (410), Antiochian creed, Eastern Synodicon, Western Synodicon, Christology, Filioque*

Atunci când utilizăm denumirea de Biserică siro-orientală încercăm să desemnăm cât mai precis, și în același timp neutru, acea comunitate creștină vorbitoare de limbă siriacă organizată în secolele II-III pe teritoriul Imperiului persan și diferită de Biserica siro-occidentală, care s-a dezvoltat în spațiul bizantin. Din punct de vedere organizatoric, și apoi dogmatic, Biserica siro-orientală se distanțează în sec. V (484–486) de Biserica apuseană aflată pe teritoriul Imperiului bizantin, susținând, odată cu independența politică și bisericească, învățătura promovată de teologia antiohiană (mai ales de Teodor din Mopsuestia) și școala din Edessa.¹ Deși numele lui Nestorie, Patriarhul

¹ O introducere utilă în limba română cu privire la începuturile, istoria și specificul acestei Biserici vezi: Paul Brusanowski, *Istorie și civilizație iraniană până la cucerirea arabă*, Cluj 2008, p. 141-161; 207-222; 237-244 și 263-281. Atragem aici atenția că teza centrală a autorului, care postulează sau încearcă să demonstreze un destin heterodox al acestui spațiu geografic numit Orientul creștin, trebuie cercetată cu mare discernământ dogmatic și din perspectiva întregii literaturi produse în limba siriacă de creștinii orientali. Doar câteva nume celebre, precum Efreem Sirul și Isaac Sirul, pun sub semnul întrebării o astfel de abordare. Pentru echilibru recomandăm și Dana Miller, „Istoria și teologia Bisericii Răsăritului din Persia până la sfârșitul secolului VII”, în: Isaac Sirul, *Cuvinte către singuratici*, partea a II-a recent descoperită, Sibiu 2007, p. 465-536. Încercăm pe cât posibil să ne referim în primul